
STYRESAK 20/26

ORIENTERINGER FRA DRIFTEN

Går til

Styrets medlemmer

Styremøte

8. april 2026

Saksbehandler

Avdelingsledere/-ansvarlige m.fl., Lisbeth A. Ås

Saksfremlegg

Under følger orienteringer fra driften i form av punkter samlet under overskriftene fra siste museumsmelding samt våre egne punkter «forretning» og «organisasjonsutvikling»:

1. Solid kunnskapsproduksjon

Seksjon for forskning, formidling og forvaltning:

- To konservatorer deltok på skriveseminar på ARKIVET 20. mars i forbindelse med antologi etter Agderseminaret 2025
- Seksjonsleder Thomas V.H. Hagen utga den vitenskapelige monografien *Oppreist: Sophies Minde og bevegelsehemmedes historie* med lansering i Oslo 18. mars

Setesdalsbanen:

- Lok 5 kommer til Grovane etter 2 års restaurering i UK. Etter testing vil det være klart til sesongen 2026

Mandal museum:

- Konservator har levert skisse til vitenskapelig artikkel basert på innlegg under Agderseminaret 2025 og deltar på skriveseminar på Arkivet freds- og menneskerettighetscenter 20. mars.

- Konservator sitter i redaksjonen for forskningsprosjektet «Tilknytningsformer i arbeidslivet i et historisk perspektiv». Redaksjonen jobber seg nå gjennom de ti artiklenes korrigeringer etter fagfellevurdringene før disse sendes til Universitetsforlaget.
- Konservator har deltatt på FoU-møte om artikkelprosjekter i Vest-Agder-museets seksjon for forskning, formidling og forvaltning.

Tingvatn forminnepark:

- Konservator Samuel Høiland er i ferdigstillings fase av publikasjon om Snartemosverdet, avdelingsleder Katja Regevik bidrar på redaksjon.

Flekkefjord museum:

- Det jobbes med oppdatering av Historiske brannbil utstilling, innhold og manus. 2 nye brannbiler går inn i brannbil klubbens samling.
- Det jobbes videre med formidlingsopplegg rundt MS Solstrand.
- DKS opplegg for distrikt 1, (Kulturarv) skal inkludere skoler fra Sirdal, Kvinesdal, Farsund Lista og Flekkefjord. Museet skal gjennomføre formidlende innhold om overtro fra de aktuelle lokale områdene. Visuell historiefortelling blir en praktisk tegne/fargeleggings oppgave basert på aktuelle historier.

Gimle Gård:

- Konservator Linn Seim Solaas jobber med utstilling.
- Formidler Susanna Årby jobber med å utvikle sommerprogram.

2. Relevant formidling

Seksjon for forskning, formidling og forvaltning:

- Det er tatt i bruk KulturPunkt for digital formidling
- I Haubitsgangen på Odderøya er den nye utstillingen i ferd med å ferdigstilles; planlagt utstillingsåpning under Demokratiuka første uka i mai
- Informasjon om 16 arkiver er nå publisert i Arkivportalen
- Arkivar har publisert nettartikkel og holdt foredrag på Gimle gård i anledning den internasjonale kvinnedagen 8. mars, der stedlig konservator også bidro
- Det er installert lys og kunstig gjenskaping av ildsteder i fire bygg på Kristiansand museum (årestua fra Kveste, Trydalsstua, Kramboden og Kapteinen)
- Nye skilt til den flytende utstillingen i Viga er under produksjon med tanke på sommersesongen, det pågår også et arbeid for å lage enkle utstillinger i aktivitetshuset som både informerer om det nye museet, forteller historier og inviterer til å gi innspill til aktiviteter og opplevelser

- Innsikter fra fase 1 i prosjektet «Mitt museum» ble presentert for landsdelens museumsformidlere under Museumspedagogisk fagdag på Setesdalsmuseet 4. mars
- Vest-Agder-museets årsmelding 2025 er ferdigstilt med oppsett og design for publisering på nettsidene
- Fagseksjonen arbeider med informasjon og synliggjøring av arbeidet med VIGA – kulturhistorisk museum i Odderøya museumshavn sommeren 2026.
- Datoer for årets felleskurs for sesongansatte i Vest-Agder-museet er satt. Øst: 8. mai på Kristiansand kanonmuseum; vest: 18. juni på Sjølingstad Uldvarefabrik
- Vest-Agder-museets fellesarrangement, Den store museumsdagen, er knyttet til Kulturverndagene og arrangeres i år søndag 13. september på Tingvatn fornminnepark. Temaet er «Kulturarv i fare»
- Formidlerne i vestfylket har hatt to felles arbeidstreff i Lyngdal vinter. Dette er et tiltak for å kunne samarbeide tettere og lettere.
- Utstillingen Lapskaus Boulevard fra Norsk Folkemuseum, blir bearbeidet til vandretstilling i Vest-Agder-museet og blir vist ved avdelingene i vest. Utstillingsåpning på Lista 10. juni

Setesdalsbanen:

- Skole- og barnehagekjøring skjer i starten av juni med ca. 1000 barn som får en togtur og en opplevelse i Paulen.

Mandal museum:

- Det var vinterferieaktiviteter på Vigeland hus 17. og 19. februar. Begge dager med godt besøk og gode tilbakemeldinger på aktivitetene.
- Konservator har holdt foredraget "Fenomenet Paula Messel" på Kulturkveld på Kuben, Aust-Agder museum og arkiv.
- Museumspedagog turnerer med DKS-opplegget "Mandalsfolk og andre folk" til skolene Spangereid, Vigmostad, Bjelland, Laudal og Øyslebø. For elevene på Nyplass skole holdes opplegget på Kulturtorvet på Vigeland.
- Konserndirektør Merethe Nøsted von Zernichow holdt foredraget "Nøsted& - koblinger før & nå" på historiekveld på Ballastbrygga industrihistoriske senter mandag 9. april. Arrangementet var knytta til industrihistorie og markering av kvinnedagen. Det var fullbooka.

Lista museum:

- Lista Museum hadde, i regi av Farsund kunstforening, fulltegnet malekurs over 3 dager i Kunstbygget på Nordberg fort.
- Åpning av utstillingen «Amatør», hadde svært godt oppmøte med om lag 250 besøkende.

- Alfred Vaagsvold hadde kåseriet «Fra amatør til kunstner» i forbindelse med amatørutstillingen som for tiden er i Kunstbygget

Tingvatn forminnepark:

- Fremtid for fortid gjennomfører skolebesøk i Listerregion.

Flekkefjord museum:

- Barnas Tatjana (DKS) opplegg for 4 trinn i Flekkefjord, som inkluderer Hydra (deltok ikke i år) Søyland, Sunde, Gyland og Sira skole er utført. Formidling, male-verksted og elevutstilling inspirert og basert på den avdøde lokale kunstneren Lars Kristian Tatjana Gulbrandsen: Utstillingen var åpen for publikum 2 lørdager etter skoleklassene hadde besøkt den. 171 elever deltok og det var ca. 122 registrerte besøk utenom.

D/S Hestmanden:

- Hestmanden hadde skolebesøk i mars med omtrent 30 elever.

Kristiansand kanonmuseum:

- Den Kulturelle Skolesekken (DKS) er gjennomført med 240 elever over 8 dager.
- Besøk av skole- og cruisegrupper
- Forsvaret har deltatt med en gruppe på kanonkjøring

Odderøya Museumshavn:

- Foredrag i regi av fagseksjon (egen rapport)
- Årsmøte for Agder Museumslag med formidling fra Avdelingsleder Jon A. Gotteberg, med ca. 30 deltakere.

Gimle Gård:

- Gimle Gård har hatt besøk av både skole- og cruisegrupper

Kristiansand museum:

- Gjennomføring av Den kulturelle Skolesekken (DKS)
- Kristiansand museum har hatt besøk av skole- og cruisegrupper

3. Helhetlig samlingsutvikling

Seksjon for forskning, formidling og forvaltning:

- Maskinparken på Sjølingstad er gjennomgått i forbindelse med nytt FDV-system. Flere maskiner er fotografert og registrert i Primus
- Samlingsforvalter og konservator har vært på befaring for å vurdere mulig inntak fra Kristiansand elektrisitetsverk

- 1455 nye objekter er registrert i Primus hittil i 2026 (foto, gjenstander, billedkunst og fartøy)
- 133 arkivkataloger er gjort tilgjengelig for interne i Teams
- I forbindelse med samler Bjørn Furuborgs bortgang i 2025, har vi i samarbeid med etterkommere foretatt en gjennomgang av aktuelle gjenstander og arkiver fra hans samling som kan være av museal interesse
- Materialet knyttet til krigen i Kristiansand, samlet av Knut Mæsel, er hentet og plassert på sentralmagasinet sammen med materialet ekteparet Mæsel tidligere har gitt til Kristiansand kommune

Setesdalsbanen:

- Det er kontinuerlig vedlikehold på våre vogner gjennom vinteren. Godsvogn 921 skal være klar til sesongen og være egnet for sykkeltransport.

Mandal museum:

- Det er henta inn en gjenstand fra magasin som nå klargjøres for utstilling i Laudal kirke til deres jubileum i april. Mandal museum samarbeider med Marnardal museum om utstilling av deres gjenstander også.
- Fem henvendelser om gjenstander har blitt vurdert i samråd med Vest-Agder-museets inntaksgruppe.

Tingvatn forminnepark:

- Avtale med Universitet i Bergen om Ågedal-skatten og Eiken-funnet til langtidslån i utstillingen " De udødelige". Markering av dette under Bjørnevåk 23.mai.

4. Trygg ivaretakelse

Seksjon for forskning, formidling og forvaltning:

- Bygningsverntiltak pågår på Nomelandsloftet, Mørchs paviljong og stall fra Rike på Kristiansand museum; tiltaksbeskrivelse og befaring er gjennomført med eksterne firma med hensyn til Stiftamtmannspaviljongen og vinduer på Eikentunet
- FDV-system er innført ved fire avdelinger
- Før oppstart av byggearbeidene i Nodeviga ble det foretatt befaring og registrering av kulturminner i tiltaksområdet. Det ble ikke funnet kulturminner innenfor tiltaksområdet, men i nærheten. Disse ble kartfestet og vil bli tatt hensyn til under anleggsperioden

Setesdalsbanen:

- Ny vognhall: Tak og vegger vil være ferdige i løpet av våren. Videre arbeid er teknisk, lys, brannvarsling, brannslanger og anbusdsarbeid med sprinkling

innvendig og fasade.

Mandal museum:

- Det er tett kontakt mellom Lindesnes kommune og museet om videre finansiering og realisering av prosjektene med vanntåkeanlegg og universell tilgang til Andorsengården.

Lista museum:

- Håndverker ved Lista museum har den siste tiden brukt mye tid på å rydde lager, rydde i fellesmagasinet på Lista, og forberede bygningsvern som startes opp nå til våren.

Tingvatn forminnekpark:

- Montering av vedovn og pipe på verksted er gjennomført.

D/S Hestmanden:

- Seilt D/S Hestmanden til Hvide Sande i Danmark for å utføre restaurering av tredekk.
- Verksted i gamlemessa på Bredalsholmen nærmer seg ferdig, noe som gjør at avdelingen får gode verkstedforhold også på land.

Kristiansand kanonmuseum:

- Alle lamper i kanonhallen byttet, slik at det er nytt lys i bygningen.
- Museet har oppgradert kameraovervåkningen med flere kamera som dekker tidligere dødvinkler.

Gimle Gård:

- Det utføres et større vedlikeholdarbeid på vindussprosser innvendig. Rommene stenges mens arbeidet utføres, og gjenstandene i rommene flyttes forsvarlig i forbindelse med dette.

Kristiansand museum:

- Konservator Linn Seim Solaas rapporterer på bygningsvernstiltakene til Fagseksjon.

5. Aktiv samhandling

Seksjon for forskning, formidling og forvaltning:

- Fotoarkivar har hatt samarbeidsdag med fotoarkivarer fra AAMA og Arkivsenter Sør
- Prosjektet *Rusletur 2.0* er i gang, der VAM sammen med firmaene Vizbo og Braak lager en KI- og AR-basert rusletur på Odderøya. De første tre punktene i

løypa er under arbeid og planen er å ha fire punkter klare før sommeren 2026 slik at disse kan testes ut i sommersesongen og få tilbakemelding fra publikum for å utvikle resten av turen

- Vandreutstillingen «Det snakker vi ikke om» er tilbake hos etter å ha vært utlånt i mer enn to år
- I forbindelse med prosjekt Viga kulturhistorisk museum har det vært lagt ned et stort arbeid for å gå gjennom rom for rom med tanke på teknisk infrastruktur, materialvalg og behov for utstyr, for å tydeliggjøre grensesnittet mellom VAM og Skanska
- Fellesprosjektet «Tilgjengelighet for blinde og svaksynte i museer: økt inkludering og deltakelse» ble presentert i tidsskriftet Museum: <https://tidsskriftetmuseum.no/hvordan-kan-museene-bli-bedre-for-blinde-og-svaksynte/synstolking-hoved/>
- Prosjektet «Mitt museum», hvor museet involverer barn og unge i utviklingen av det nye museet i Nødeviga, er i gang med intervjuer i innsiktsfase to, knyttet til behov og ønsker for barn og unge med ulike funksjonsvariasjoner
- Kjerneteamet som arbeider med innholdet i VIGA – kulturhistorisk museum, har hatt workshop med frivillige og aktører i kystkulturnettverket i Kristiansand og fått innspill til innhold og samarbeidsformer i det nye museet
- Vest-Agder-museet v/fagseksjonen har en bachelorstudent i historie ved UiA i praksis i emnet «Humanister i praksis» tre uker i mars. Studenten arbeidet bredt i museet og skriver en artikkel knyttet til en gjenstand i samlingen
- Vest-Agder-museet har fem bachelorstudenter fra fakultet for kunsthøgskolen i formidlingspraksis i mars-april, fordelt på avdelingene Tingvatn, Sjølingstad, Mandal, Kristiansand og Odderøya
- VAM har inngått et transnasjonalt samarbeid med The Western University of Australia og flere andre norske og utenlandske aktører angående et prosjekt om norske sjøfolk som hoppet av i Australia, som er tenkt skal vare fram mot 2030
- Seksjon for forskning, formidling og forvaltning skal samarbeide med Fullriggeren Sørlandet og AAMA angående utendørsutstilling i forbindelse med Fullriggeren Sørlandets hundreårsjubileum i 2027

Setesdalsbanen:

- 30. august blir det kjøring med 2- damplokomotiver og en dag i samarbeid med bygdemuseene i regionen som stiller med sine ting på Røyknes, Dette er en videreutvikling av det som skjedde i 2025

Mandal museum:

- Avdelingsleder har deltatt på styremøte i Vigeland Hus AS.
- Museumspedagog har deltatt på Museumspedagogisk fagdag i Setesdal.

- Avdelingsleder har hatt dialogmøte med aktørene som samarbeider på Ballastbrygga industrihistoriske senter: Lindesnes kommune, Marna Motor AS og Mandals Trebåt og Motorforening.
- Cruise Sørlandet har hatt stopp og fått omvisning på Ballastbrygga industrihistoriske senter på visningstur for cruise-operatører.
- Mandal hotel har fått omvisning på Ballastbrygga industrihistoriske senter på visningstur med ei gruppe europeiske turoperatører.
- Museumspedagog har deltatt på Visit Lindesnes sin kaffeprat på Kulturtorvet på Vigeland.
- Konservator har kontakt med velforeninga på Landøy utenfor Mandal om deres museum på den gamle grendeskolen.

Lista museum:

- I samarbeid med «Sisters for you» ble det holdt 1.hjelpskurs for spedbarn i Skeibroksalen på museet. 30 foresatte med barn deltok.
- Lista museums venner har fast «Torsdagskveld på fortet» 1-2 ganger i måneden.

Tingvatn forminnekpark:

- Vintervandring (tidl. "Vinterviking") ble gjennomført med deltagere fra flere fylker.
- «Agderdrakt». Et samarbeid mellom Tingvatn fornminnekpark og Tingvatns venner. Prosjektet går over et år og har formål i en publikasjon om drakt fremstilling.
- Studentpraksis: Universitet i Sørøst-Norge (bachelorstudiet i tradisjonskunst og folkemusikk), Universitet i Agder (bachelorstudiet i Visuell kunst og formidling). Det er en student fra hvert studiested.

Flekkefjord museum:

- Flekkefjord brannbil klubb og Flekkefjord museum jobber med videreutvikling av (Historiske brannbilutstilling) mot sommersesongen, (Lokstallen i Flekkefjord).
- Museums skøyta MS Solstrand har flere bidragsytere og aktører som har bidratt, samarbeidet og andre som ønsker tilbud og fremtidig samarbeid med Flekkefjord museum for å kunne tilby spennende opplevelser for sommeren 2026. Opplev Hydra, Vita Velo Hydra, Agder Fylkeskommune - kystkultur, Flekkefjord kommune, Flekkefjord sparebank, Impetus AS, Smaaby festivalen (Flekkefjord), Laksefestivalen (Flekkefjord), Spira Kultursenter (Flekkefjord).
- Andre organisasjoner og frivillige som samarbeider og bidrar til Flekkefjord museum: Hagelaget ønsker å jobbe med museumshagen. Frivillige fra Revmatikerforbundet, Pensjonistforeningen og Historielaget bidrar med forberedelser til etter-skole aktiviteter og annet.

D/S Hestmanden:

- Hestmandens venneforening stilte som mannskap under seilas til Danmark og vil stille som vaktmannskap under verkstedoppholdet.

Odderøya Museumshavn:

- Kristiansand Lyskunstfestival brukte museet som arena for en stor lysinstallasjon på havnen. Denne trakk godt med publikum og skapte interesse for slipp av navnet på Viga kulturhistorisk museum.
- Orlogsforeningen har aktiv bruk av sine lokaler og samarbeider godt med museumshavnen.

Gimle Gård:

- Gimle Gård samarbeider med UiA om å utvikle Levende Museum.

Kristiansand museum:

- Kristiansand museum samarbeider også med UiA om å utvikle Levende Museum.

Administrasjon, direktør og styreleder:

- Styreleder og direktør har hatt møte med Sirdal kommune og møtt i formannskapet i Flekkefjord. Direktøren har fulgt opp møtet i Flekkefjord med nytt møte med kommuneadministrasjonen.
- Direktøren møtt i møter om utvidelse av mandatet for arbeidet med fremtidig organisering av privatarkiv i Agder til også å omfatte offentlige Arkiv. Agder fylkeskommune har engasjert Menon til å gjennomføre prosessen.
- Møte med Sirdal kommune ang. Sirdal fjellmuseum.
- Arbeid med plan for nettverkssamling for museumsdirektører i regi av Virke. Gjennomføres juni 2026 med fokus på KI og publikumskunnskap.

6. Organisasjonsutvikling**Seksjon for forskning, formidling og forvaltning:**

- Gjenstandskonservator har deltatt på konferanse arrangert av Norsk institutt for kulturminneforskning
- Arkivar har deltatt på webinar om arkiv og beredskap
- Samlingsforvalter har deltatt på webinar arrangert av Norges museumsforbunds seksjon for samlingsforvaltning om åpent magasin i praksis
- Fagbiblioteket på Vestre Lasarett er reorganisert og boksamlingen i ferd med å registreres i biblioteksystemet Tidemann; planen er å rulle ut dette til alle avdelinger etter hvert; arbeidet utføres av person i arbeidspraksis

- Vest-Agder-museet samarbeider med flere maritime aktører i regionen for å få satt opp en minnetavle over krigsseilere fra Kristiansand

Setesdalsbanen:

- Ny avdelingsleder er ansatt med oppstart 1. april

Mandal museum:

- Avdelingsleder sitter i Vest-Agder-museets ledergruppe og jobber med saker som gjelder hele organisasjonen.

Flekkefjord museum:

- Flekkefjord museum har avdelingsleder i 100% stilling (100% sykemeldt siden 19. desember), museumsformidler i 100% stilling, innleid håndverker/vaktmester i 20% stilling samt innleid leder for kreativt håndverksted i 80-100% prosjekt stilling. Vi fortsetter med høyt aktivitetsnivå, med skole besøk og brukere på huset.

Kristiansand kanonmuseum:

- Arenaleder Petter Ose er på vei tilbake i jobb etter et lengre sykefravær.
- Vikar Bjørn Ivar Mesel avslutter sitt engasjement for Kanonmuseet i denne omgang.
- Museet ansetter sommerstab ledet av en sesongleder, en rolle som ikke har vært fylt de siste årene.

Odderøya museumshavn:

- Arenaleder Susanne G. Andersen har jobbet med innhold i Viga kulturhistorisk museum.
- Museet har ansatt sommerstab ledet av en sesongleder.

Gimle Gård:

- Museet ansetter sommerstab ledet av en sesongleder.
- Det jobbes iherdig med å utvikle besøket på Gimle Gård samtidig som museet ivaretar gjenstander og bygning.

Kristiansand museum:

- Museet ansetter sommerstab ledet av en sesongleder.
- Museet har ryddet i kontoretasjen og laget felles kontorlandskap for 3 plasser.

Administrasjonen:

- Årsrapport 2025 fra arbeidet i Arbeidsmiljøutvalget i VAM følger vedlagt, sammen med referatene fra de to siste AMU-møtene (kun tilgjengelig for styremedlemmene).

7. Forretning

Seksjon for forskning, formidling og forvaltning:

- VAM og AAmA har nedsatt en arbeidsgruppe som skal jobbe fram et beslutningsgrunnlag om hvorvidt det skal gjennomføre en felles innkjøpsprosess for kasse, billett og CRM-system

Setesdalsbanen:

- For kommende sesong vil billettansvarlig bli med om bord i toget for å klippe billetter. Dette styrker formidlingen overfor publikum og bidrar samtidig til å avlaste togføreren.

Mandal museum:

- Det har vært betalt inngang under vinterferieaktiviteter på Vigeland hus og historiekveld på Ballastbrygga. Vi erfarer at folk er villige til å betale, og at vi selger flere årskort enn tidligere.

Lista museum:

- Lista museums venner har hatt 2 «Torsdagkveld på fortet» med ca. 200 publikummere hver gang.
- Vinterferieverksted med ca. 60 deltagende barn + foresatte

Kristiansand kanonmuseum:

- Kanonmuseet holder åpent fra 01.03.26, med 180 betalende gjester pr dags dato.
- Audioguide er lansert med 7 språk for utendørs omvisning.

Odderøya Museumshavn:

- Odderøya Museumshavn har vært åpent ved enkeltarrangement.
- Aktivitetsbygget er leid ut til Skanska i samspillperioden ifm planlegging av VIGA kulturhistorisk museum.

Kristiansand museum:

- Audioguide på 7 språk er lansert og tatt i bruk.

Forslag til vedtak

Styret tar saken til orientering.